

Ανάμεσα σε παρωδία και δράμα

Ο αφηγητής
του νέου
μυθιστορήματος
του Βασίλη
Γκουρογιάννη
ανακατεύει
πραγματικότητα
και ψέμα

Του Βαγγέλη Χατζηβασιλείου

Ένας κλασικός φιλόλογος που έχει περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στη Βαρκελώνη επιστρέφει στην Ελλάδα την εποχή της κρίσης για να ανακαλύψει έναν τόπο σε πλήρη διάλυση. Το τοπίο το οποίο αντικρίζει κατά την επιστροφή του ο πρωταγωνιστής δεν έχει καμιά σχέση με όσα άφησε πίσω του: οι παλαιοί συναγωνιστές έχουν μπλεχτεί στα δίκτυα της πολιτικής και της οικονομικής εξουσίας, η χώρα πληρώνει πανάκριβα την πολυετή παράδοσή της στη χλιδή της ευμάρειας και οι πολίτες μοιάζει να βιώνουν την κρίση με μια αδιανόητα παθητική στάση.

Αυτή είναι η διαδρομή της μνήμης την οποία δοκιμάζει ο κεντρικός ήρωας του Βασίλη Γκουρογιάννη στο αμέσως προηγούμενο μυθιστόρημά του, την *Αναψηλάφηση* (2019), κι αν αναφέρομαι σε αυτό είναι επειδή και στο τωρινό, *Τα κιάλια του Βασίλη Τσουικόφ*, υπάρχει το ίδιο σχήμα μνημονικής αναδρομής για τον πρωταγωνιστή, που είναι ένας παλιός κομμουνιστής, χρόνια αποτραβηγμένος από τις κομματικές γραμμές, δικηγόρος πλειστηριασμών και με καλοσχηματισμένη περιουσία. Ένας ήρωας που δεν έχει πάψει παρ' όλα αυτά να υπερασπίζεται την ορθοδοξία και την ιδεολογία του κόμματος σε μια κοινωνία η οποία παραμένει, όπως και στην *Αναψηλάφηση*, βυθισμένη στην επιδίωξη του συμφέροντος, στην παθητικότητα και στην αδράνεια.

Ο μονόλογος του πρωταγωνιστή, στον οποίο παρεμβάλλονται σύντομες συνομιλίες του με έναν δικηγόρο της νέας γενιάς και ερευνητή της ιστορίας του ΚΚΕ, δεν επιζητεί την παραμικρή τιμή αλήθειας. Το μυθιστόρημα βασίζεται σε μια ψαμμητική μορφή αφήγησης, σε ένα είδος επικοινωνίας που παρουσιάζει μια σειρά πραγματικών ή πλασματικών γεγονότων, προϋποθέτοντας τουλάχιστον δύο πρόσωπα: τον αφηγητή και τον αποδέκτη των λόγων του. Ο αφηγητής ανακατεύει εν προκειμένω πραγματικότητα και ψέμα, από τη μια πλευρά διεκτραγωδώντας τη χρόνια αυτολογοκρισία του σε σχέση με τη δράση και τις επιλογές του κόμματος και από την άλλη καταγγέλλοντας το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο κινήθηκε ο ίδιος χωρίς να συνειδητοποιεί πάντοτε τη βολική αυτοεξαίρεσή του από όσα καταγγέλλει.

Κινούμενος μεταξύ ρεαλισμού και ψευδαισθήσης, ανάμεσα στην παρωδία και στο δράμα ή στο ενδιάμεσο μαρτυρίας και αυτοκλειασμού, ο ήρωας του Γκουρογιάννη μοιάζει να εκπροσωπεί δυο ταυτοχρόνως καταστάσεις. Η αλήθεια του κόμματος και η αλήθεια της Ιστορίας κόντρα στην προσω-

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: JIZZY ΜΟΡΦΗ

Ο Βασίλης Γκουρογιάννης
βάζει τον ήρωά του να
εκπροσωπεί ταυτοχρόνως
δυο καταστάσεις

ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΚΟΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

**Τα κιάλια του Βασίλη
Τσουικόφ**

Εκδόσεις *Μεταίχμιο*, 2025,
σελ. 256, τιμή 15,50 ευρώ

πική αλήθεια και στην ιστορική διάψευση με ένα πελώριο κενό εν τέλει να υπονομεύει τα πάντα: σύμβολά του, το αδιάβαστο ή μάλλον το ατέλειωτο επί καιρό *Κιβόπι* του *Αρη Αλεξάνδρου* και η καθαφική ποίηση, που θα κερδίσει το κοινό της με την αφοσίωσή της στα πάθη του σώματος και όχι με την κατάδειξη της κοινωνικής παρακμής, όπως πίστευε για ένα τουλάχιστον διάστημα η Αριστερά.

Οξύτερος, εναργέστερος, γλωσσικά πολύ πιο περίπλοκος, αλλά και με μεγαλύτερες συγκινησιακές δυνατότητες από ό,τι στην *Αναψηλάφηση*, ο Γκουρογιάννης δεν αποφεύγει και στα *Κιάλια του Βασίλη Τσουικόφ* τη σχηματοποίηση και τις εύκολες ευθυγραμμίσεις, τα κιάλια, όμως, του νικητή της μάχης του Στάλινγκραντ θα καταφέρουν να λειτουργήσουν εν τέλει ως πολλαπλά αποτελεσματικό φίλτρο τόσο για τις πολιτικές όσο και για τις ψυχολογικές εμπλοκές του ήρωα – και αυτό δεν είναι λίγο.

Ο αφηγητής
καταγγέλλει το
κοινωνικό περιβάλλον
χωρίς να συνειδητοποιεί
πάντοτε τη βολική
αυτοεξαίρεσή του